

Samenvatting van het Agora-burgerlijke griffies project

Het project “**Statistische verwerking van de gegevens van de griffies van de Hoven van Beroep**” of kortweg het project “Agora- burgerlijke griffies” werd van 1 april 1999 tot 31 maart 2001 uitgevoerd door het Leuvens universitair dienstencentrum voor informatie en telematica (LUDIT) en het interdisciplinair centrum voor recht en informatica (ICRI) van de Katholieke Universiteit Leuven. De opdrachtgever van dit project was de DWTC, de federale diensten voor wetenschappelijke, technische en culturele aangelegenheden. De dagelijkse leiding van het project werd uitgevoerd door de Dienst Statistiek van het Secretariaat-generaal van het Ministerie van Justitie. De promotoren van het project waren Prof. Dr. A.-M. De Meyer (LUDIT) en Prof. Dr. J. Dumortier (ICRI). Het onderzoek door LUDIT werd geleid door mevr. M. Beullens en uitgevoerd door de heer K. Maertens. Het onderzoek door ICRI werd geleid door Prof. Dr. J. Dumortier en uitgevoerd door de heer Bart Van Oudenhove en mevrouw Sabine Vydts. Het project werd begeleid door een begeleidingscommissie waarin afgevaardigden van de DWTC, afgevaardigden van de Dienst Statistiek van het Secretariaat-generaal van het Ministerie van Justitie, de magistratuur-coördinatoren van de Hoven van Beroep en de systeembeheerders van de Hoven van Beroep zetelden.

1. Doelstellingen van het project “Agora- burgerlijke griffies”:

De ontwikkeling van een centrale databank in SAS®¹ voor het Ministerie van Justitie waardoor een geautomatiseerde doorstroming van gegevens van de burgerlijke griffies van de vijf Hoven van Beroep naar het Ministerie mogelijk wordt. Hierbij werd gevraagd om in een zo optimaal mogelijke exploitatie van de databank middels de SAS software te voorzien.

Vóór de aanvang van het project waren de burgerlijke griffies van de vijf Hoven van Beroep reeds enkele jaren volledig operationeel op informaticavlak. Daarbij waren de informaticasystemen gekoppeld aan het intranet van het Ministerie van Justitie. De doorstroming van de statistische gegevens gebeurde desondanks nog steeds door middel van papieren dragers. Vandaar het initiatief om deze doorstroming van informatie van de Hoven van Beroep naar het Ministerie van Justitie te digitaliseren en de vijf lokale databanken te integreren in een centrale gedepersonaliseerde databank² op het Ministerie.

Het is verder de bedoeling om aan een ruim publiek (het Ministerie van Justitie, de Hoven van Beroep, onderzoekscentra, bedrijven maar ook aan verenigingen en burgers) een gebruiksvriendelijke gemeenschappelijke informatiebron aan te bieden voor wat betreft de realiteit van de burgerlijke zaken op het niveau van de Hoven van Beroep. Daarom is het belangrijk dat in een zo optimaal mogelijke exploitatie van de databank wordt voorzien.

2. Werkwijze van het project “Agora-burgerlijke griffies”:

Als basis werd een ontwerp van beschrijvende statistiek gebruikt dat werd opgesteld door de Dienst Statistiek van het Secretariaat-generaal van het Ministerie van Justitie en dat werd besproken door de leden van de begeleidingscommissie.

In het ontwerp van beschrijvende statistiek werden een aantal tabellen omschreven die automatisch zouden moeten kunnen worden aangemaakt vanuit de op te zetten centrale databank.

Deze tabellen zijn:

¹ SAS and other SAS Institute Inc. product or service names are registered trademarks or trademarks of SAS Institute Inc. in the USA and other countries

² Dit is een databank waarin geen persoonsgebonden informatie (bijvoorbeeld de namen van de partijen) zijn opgenomen.

- *Tabellen met betrekking tot de input-output*
De input bestaat uit de zaken die reeds ingeschreven waren aan het begin van de statistische periode (hangende zaken) en de nieuwe zaken die ingeschreven werden gedurende de statistische periode. De output omvat alle zaken waarvoor er tijdens de statistische periode een beslissing werd genomen die een einde maakt aan de zaak (eindbeslissing).
Met betrekking tot de input/output werd gevraagd om de automatische generatie van een globale input/output tabel, een input/output tabel met betrekking tot de types van inschrijvingen en een input/output tabel met betrekking tot de aard van de zaak mogelijk te maken.
- *Tabellen met betrekking tot het verloop van de procedure*
Aan de hand van deze tabellen wou men zicht krijgen op de activiteiten van het hof, met betrekking tot de hangende zaken, en dit voor de statistische periode.
- *Tabellen met betrekking tot de vaststellingen*
Aan de hand van deze tabellen wou men zicht krijgen op de mogelijke beslissingen die de rechter tijdens de zitting neemt met betrekking tot een hangende zaak.
- *Tabellen met betrekking tot de output*
Hier werd gevraagd om een automatische generatie van tabellen mogelijk te maken die een overzicht geven van de zaken die tijdens de statistische periode beëindigd werden.
- *Tabellen met betrekking tot de eerste rechtsmacht*
De bedoeling van deze tabellen was een overzicht te krijgen van de types eerste rechtsmachten die in eerste aanleg de zaak behandeld hebben.
- *Tabellen met betrekking tot de voorzieningen in cassatie*
Tenslotte wou men ook tabellen bekomen die een overzicht geven van het aantal zaken (arresten) waartegen één of meer partijen een voorziening bij het Hof van Cassatie hebben ingesteld. Het is hierbij de bedoeling te weten te komen hoe het Hof van Cassatie oordeelt met betrekking tot de ingestelde voorziening.

De werkwijze viel uiteen in een technisch en een juridisch luik.

2.1 Technisch luik

Op technisch vlak was het objectief het tot stand brengen van een centrale databank op het Ministerie van Justitie en deze databank vervolgens te voorzien van een aantal exploitatiehulpmiddelen (methoden om gegevens uit de databank te halen en te verwerken tot statistische resultaten).

2.1.a Opbouw van de Data Mart (het voorgestelde centrale opslagsysteem)

De verwezenlijking van deze doelstelling betekende eerst en vooral het ontwerp van de structuur van de centrale databank en de ontwikkeling van een extractieprogramma dat de gegevens vanuit de lokale databanken aanwezig op de hoven zou overbrengen naar deze centrale databank.

De wetenschappelijke ploeg werd hierbij geconfronteerd met het probleem dat de operationele gegevens, zoals ze aanwezig waren in de lokale databanken op de hoven van beroep, zich niet in een vorm bevonden om een analyse en multidimensionele weergave van de gegevens onmiddellijk op vlotte wijze mogelijk te maken.

Daarom werd ervoor geopteerd om in een SAS Data Mart te voorzien. Dit is een opslagsysteem dat flexibele bevragingfaciliteiten toelaat waardoor wel een snelle analyse en multidimensionele weergave mogelijk wordt.

2.1.b Inhoud van de Data Mart

Van zodra beslist werd welke gedepersonaliseerde informaties of variabelen dienden te worden overgedragen naar het nationale niveau kon gestart worden met de uitbouw van de Data Mart of de centrale databankstructuur in SAS.

Voor het nemen van deze beslissing diende de elementen uit de te realiseren tabellen uit het document beschrijvende statistiek als basis.

2.1.c Exploitatie van de Data Mart

Met de exploitatie van de Data Mart wordt bedoeld het ontwikkelen van software die toelaat de gegevens uit de Data Mart te verwerken en te gieten in overzichtelijke tabellen, grafieken, enz.

Om te beantwoorden aan de specifieke noden van de potentiële gebruiker werd ervoor geopteerd om een drievoudige exploitatie van de Data Mart aan te bieden.

Op het niveau van het Ministerie van Justitie werden twee applicaties ontwikkeld enerzijds een rapportgenerator en anderzijds een SAS/EIS applicatie.

Op het niveau van de hoven van beroep (lokaal niveau) werd een on line bevragingssysteem van de Data Mart ontwikkeld door middel van een webgebaseerde oplossing.

2.2 Juridisch luik

Het bestaande informaticasysteem dat op de burgerlijke griffies bij de vijf hoven van beroep wordt gebruikt sinds 1994 werd in de eerste plaats ontworpen als een operationeel informatiesysteem gericht op het ingeven en afhandelen van burgerlijke zaken. Het maakt het mogelijk om de taken van de griffier, die zich tijdens het verloop van een procedure moeten opvolgen, op geïnformatiseerde wijze bij te houden en te beheren.

Deze informatisering heeft op zich een grote harmonisatie teweeggebracht. Doordat hetzelfde registratiesysteem wordt gehanteerd is er geen grote diversificatie mogelijk op het vlak van de informatie die wordt bijgehouden in het systeem. Anderzijds was dit informaticasysteem niet afgestemd op beleidsmatige aanwending van cijfers en statistische resultaten. De informatie zoals ze opgeslagen was in de operationele databanken op de hoven van beroep kon niet meteen worden aangewend voor het produceren van zinvol vergelijkbaar statistisch cijfermateriaal. Dit komt omdat elk hof van beroep voor de registratie in het informaticasysteem eigen geldende telregels en kwalificatiemechanismen hanteerde zodat identieke situaties soms tot uiteenlopende registraties leidden.

Bij de opzet van een centrale databank is het van groot belang om deze invoerproblematiek te bestuderen om zo te trachten een harmonisering en uniformisering van de registraties tot stand te brengen. Het hanteren van uniforme nomenclatuurlijsten, uniforme kwalificatieregels en duidelijke juridische begripsomschrijvingen zijn noodzakelijke voorwaarden om een nationale statistiek of althans meer geglobaliseerde statistische trendverslagen te kunnen realiseren.

Naast het verbeteren van de kwaliteit van de gegevens, wat zich situeert op het invoerniveau, is een studie van de statistische rubrieken, dit zijn de te hanteren rubrieken voor de weergave van de resultaten, van zeer groot belang bij het opzetten en de exploitatie van een statistische databank. De rubrieken die in een statistiek nuttig kunnen worden aangewend zijn niet noodzakelijk dezelfde als de rubrieken die gebruikt worden bij de registratie van de gegevens. Het opstellen van relevante rubrieken die kunnen gepresenteerd worden in een geïntegreerde statistiek over de vijf hoven van beroep diende dan ook te gebeuren. Tenslotte omvatte het juridische luik ook een uitvoerige methodologie en toelichting bij de lezing van de cijfers.

3. De resultaten van het Agora-griffies project:

De realisaties van het project 'AGORA Burgerlijke griffies' omvatten

(1) een "SAS Data Mart" dewelke een aantal gedepersonaliseerde informaties uit de lokale databanken van de burgerlijke griffies van de vijf hoven van beroep centraliseert op nationaal niveau.

(2) een procedure voor de extractie en centralisatie van de gegevens vanuit de lokale databanken op de hoven van beroep naar de SAS Data Mart.

(3) de ontwikkeling van drie exploitatiehulpmiddelen in SAS die kunnen aangewend worden op de "Data Mart burgerlijke griffies". Het gaat met name om:

(3a) een rapportgenerator op nationaal vlak

(3b) een EIS applicatie op nationaal vlak

(3c) een web-toepassing op lokaal vlak

(4) een uitvoerige juridisch wetenschappelijke bespreking van deze elementen die relevant waren voor de statistiek (variabelen) en kwalificatieregels voor uniforme registratie ervan

(5) een juridische omschrijving van de nomenclatuur van de aard van de zaak, een conversie van de oude naar de nieuwe nomenclatuur en kwalificatieregels voor registratie van de aard van de zaak.

(6) een uitvoerige methodologie en toelichting bij de lezing van de resultaten

3.1 SAS Data Mart op nationaal niveau

Zie hiervoor naar de beschrijving van de werkwijze zoals uiteengezet in het technische luik waar de opbouw (2.1.a) en de inhoud (2.1.b) van de Data Mart wordt besproken.

3.2 Extractie-procedure

De procedure voor de extractie van de gegevens vanuit de lokale databanken op de hoven van beroep naar de SAS Data Mart verloopt op dit moment nog semi-automatisch. Er kunnen twee stappen worden onderscheiden. Ten eerste wordt door de dienst CIV³ van het Ministerie van Justitie een extractie verricht uit de relationele⁴ databanken op de griffies waarbij de geselecteerde gegevens worden bewaard in ASCII bestanden. Deze ASCII bestanden worden vervolgens in een tweede stap middels een daartoe speciaal ontwikkeld SAS programma ingelezen en gecentraliseerd in de SAS Data Mart.

Het programma leest alleen een specifieke set van variabelen in, om ze vervolgens te stockeren in de SAS Data Mart. Daarentegen worden bij elke nieuwe extractie wel alle geregistreerde gegevens, dit betekent alle burgerlijke zaken sinds de implementatie van de systemen (1994 - 1995) opgeladen. De aard van de statistieken en de structuren van de lokale databanken laten immers niet toe om met selecties van burgerlijke zaken te werken. Dit impliceert onder meer dat het departement binnen het Ministerie van Justitie dient te voorzien in voldoende servercapaciteit om deze recurrente doorstroming van de gegevens via elektronische weg in de toekomst blijvend te kunnen verrichten.

Doordat in de duurtijd van het project de nodige informaticastructuur nog niet aanwezig was op het Ministerie van Justitie, was het niet mogelijk om ook de eerste stap vanuit een SAS omgeving volledig automatisch te sturen. Dit kan eventueel in de toekomst nog worden uitgewerkt en geïmplementeerd.

3.3 Exploitatie

Tot de realisaties op technisch vlak behoren twee applicaties ontwikkeld voor het nationale niveau, dit wil zeggen voor de Directie statistiek van het Ministerie van Justitie. Voor het lokale niveau, zijnde de burgerlijke griffies op de hoven van beroep, werd voorzien in een

³ Centrum voor Informatieverwerking - Algemene Diensten - Ministerie van Justitie

⁴ De gegevens bevinden zich in een Informix database; Informix is een RDBMS (Relationeel Database Management system)

web-toepassing die ook toelaat de centrale gegevens te ondervagen. Voor het brede publiek kunnen rapporten op papier en op het web ter beschikking gesteld worden volgens een verspreidingsbeleid dat door de Directie Statistiek van het Ministerie van Justitie kan worden uitgewerkt naargelang de aanwending van de nationale SAS instrumenten.

3.3.a. Rapportgenerator op nationaal vlak

Als eerste exploitatieinstrument werd een rapportgenerator ontwikkeld met de SAS software dewelke 6 reeksen van vooraf gedefinieerde rapporten (dit zijn de tabellen die gevraagd werden in het ontwerp van beschrijvende statistiek) aanmaakt voor een opgegeven statistische periode. Het ligt in de bedoeling deze rapporten op vaste tijdstippen te genereren en dit over vaste referentieperiodes. De tabellen uit het ontwerp van beschrijvende pilootstatistiek hebben betrekking op een volledig statistisch jaar. Hiermee wordt een kalenderjaar bedoeld. Het is mogelijk de rapportgenerator zo aan te wenden dat bijvoorbeeld in maart van elk kalenderjaar de rapporten met betrekking tot het afgelopen kalenderjaar worden aangemaakt. De geautomatiseerde aanmaak van de jaarlijkse statistieken in het kader van de werklustbepaling van de hoven van beroep kan met dit nieuwe systeem worden gerealiseerd ter vervanging van de vroegere NIS5 statistieken.

Naast de jaarlijkse rapporten kunnen bijvoorbeeld ook rapporten op driemaandelijks basis worden aangemaakt. Eigenlijk kunnen de tabellen worden gegenereerd voor om het even welke periode (wat de statistische periode wordt genoemd). Hiertoe dient men slechts de begin- en einddatum van deze periode in te geven in het programmascherm van de applicatie. Verder kan een selectie worden gemaakt naar het hof, de soort tabel en de taal (beide landstalen zijn mogelijk) waarin het rapport dient te verschijnen.

De tabellen die gegenereerd kunnen worden, zijn:

(1) *Tabellen met betrekking tot de input-output*

Deze tabellen geven een algemeen overzicht van de totale input en de totale output van een bepaald hof van beroep tijdens een bepaalde statistische periode.

Naast een globaal overzicht van de input en de output per rol, worden de globale input/output cijfers opgesplitst naar het type van inschrijving die de zaak kan hebben. Tenslotte worden alle zaken, die ingeschreven zijn op een bepaalde rol van het hof, weergegeven volgens hun indeling in de hoofdrubrieken van de nomenclatuur “de aard van de zaak”.

(2) *Tabellen met betrekking tot het verloop van de procedure*

Deze tabellen geven de activiteiten van het hof weer, met betrekking tot de hangende zaken, en dit voor de statistische periode. In deze tabellen worden bijgevolg enkel zaken opgenomen die tot de input behoren. Deze tussentijdse activiteiten in de procedure maken een belangrijk deel uit van de werklust van het hof. De globale tabel geeft per rol weer hoe de input zich verhoudt ten opzichte van de processen-verbaal, beschikkingen en tussenarresten die voorkwamen tijdens de statistische periode. Verfijningen naar de verschillende types van processen-verbaal, verschillende types van beschikkingen en verschillende types van uitgesproken tussenarresten worden gepresenteerd. Tenslotte wordt telkens een opsplitsing naar de aard van de zaak gemaakt.

(3) *Tabellen met betrekking tot de vaststellingen*

⁵ Het gedeelte in verband met de bedrijvigheid van de Hoven van beroep. uit de ‘gerechtelijke statistieken’ van het NIS (Nationaal Instituut voor de Statistiek).

Deze tabellen geven een overzicht van de beslissingen die de rechter tijdens de zitting kan nemen met betrekking tot een hangende zaak. In deze beslissing wordt bepaald welk vervolg er, op dat ogenblik, wordt gegeven aan de zaak. Per rol worden de vaststellingen bekeken op de inleidende zitting, op een andere zitting dan de inleidende zitting, op de zitting die volgt op een uitstel en op de zitting die volgt op een voorzetting. Weerom wordt telkens een indeling gemaakt naar de aard van de zaak die de betreffende zaak heeft.

(4) *Tabellen met betrekking tot de output*

Deze tabellen geven informatie over de zaken die tijdens de statistische periode beëindigd werden. Een globale tabel geeft eerst de frequenties van de verschillende wijzen waarop een zaak kan beëindigd worden. De rechter kan een zaak beëindigen door middel van een eindarrest, een beschikking met beëindiging zaak, een arrest van voeging, een ambtshalve weglating of een tussenarrest - volledig verbroken door Cassatie. De eindarresten worden apart gepresenteerd met een indeling naar het type eindarrest dat werd uitgesproken. Alle frequenties worden ook naar de aard van de zaak opgesplitst.

(5) *Tabellen met betrekking tot de eerste rechtsmacht*

Deze statistiek geeft een overzicht van de types eerste rechtsmachten die in eerste aanleg de zaak behandeld hebben. Daarnaast worden in deze statistiek ook instanties vermeld die de zaak oorspronkelijk niet behandeld hebben maar om één of andere reden de zaak doorgestuurd hebben naar het hof van beroep.

(6) *Tabellen met betrekking tot de voorzieningen ingesteld bij het Hof van Cassatie*

Een laatste tabellenreeks geeft informatie over de voorzieningen in cassatie die werden ingesteld tegen de eindbeslissingen die de rechter van het hof van beroep heeft genomen. Meer bepaald geven de tabellen een overzicht van de input - output van de zaken die door het Hof van Cassatie worden behandeld. Per rol, waarvoor er tijdens de statistische periode minstens één voorziening tot de input of de output van het Hof van Cassatie behoorde, wordt gekeken naar de wijze waarop het Hof van Cassatie oordeelt. Hierbij kan men telkens ook de aard van de zaak opvragen. Telkens vertrekt men hierbij van de wijze waarop de zaak op het hof van beroep was ingeschreven op het ogenblik van de voorziening in cassatie.

Tenslotte kunnen deze gestandaardiseerde rapporten in verschillende formaten worden aangemaakt. Voor publicatie op papier werd de mogelijkheid voorzien om RTF (Rich Text Format) formaat te genereren. Daarnaast kunnen de rapporten in HTML (Hypertext Markup Language) gecreëerd worden zodat ze via het Web (Intranet justitie, Fedenet,...) ter beschikking kunnen gesteld worden. Op deze wijze kunnen de cijfergegevens aan een zo breed mogelijk publiek worden aangeboden.

3.3.b. EIS applicatie op nationaal vlak

De rapportgenerator laat geen verdere verfijning mogelijk van de informatie die in de vaste tabellen wordt weergegeven. Daarom werd op het nationale niveau een tweede werkinstrument ontwikkeld, zijnde een op maat gemaakte SAS/EIS applicatie die dynamische ondervraging van de SAS Data Mart mogelijk maakt.

Een EIS (Executive Information System) systeem laat toe om interactief te navigeren in de multidimensioneel gestructureerde gegevens die op de verschillende telniveau's aanwezig

zijn. ‘Drill down’ rapportering is de ontwikkelingstool die typisch gebruikt wordt binnen een EIS. Bij ‘drill down’ vertrekt men specifiek van cijfers gesommeerd op hoog niveau om dan af te dalen naar meer detail. Zo kan men bijvoorbeeld vertrekken van cijfers op het niveau van het hof om dan door te klikken naar de rol van het hof en vervolgens per rol een overzicht naar de aard van de zaak te verkrijgen. Via kleurengebruik kan aandacht gegeven worden aan bepaalde cijfers. De gebruiker krijgt visueel alleen die delen op het scherm waarin hij geïnteresseerd is.

De EIS toepassing presenteert in eerste instantie de verschillende telniveau's aan de gebruiker. Deze dient een keuze te maken van het niveau waarop de frequenties berekend moeten worden. Dit laat toe volgende statistieken uit te tekenen:

- (1) Een statistiek van het aantal zaken
- (2) Een statistiek van de procedure
- (3) Een statistiek van de vaststellingen
- (4) Een statistiek van de eindarresten
- (5) Een statistiek van de voorzieningen in cassatie

Alle tabellen die de rapportgenerator genereert zoals beschreven in punt 3.3.a kunnen middels het EIS systeem on-line op het scherm opgevraagd worden. Het EIS systeem laat daarenboven een meer gedetailleerde analyse toe. Zo is het mogelijk om frequenties te bekomen tot op het niveau van de aard van de zaak. Naast de 44 hoofdrubrieken voor de aard van de zaak die in de tabellen komende uit de rapportgenerator worden gerangschikt, is het in het EIS systeem mogelijk om een overzicht op te vragen naar sub-rubriek (187 rubrieken in totaal). Bij tabellen naar eerste rechtsmacht kunnen meer details worden bekomen in die zin dat de cijfers niet alleen naar de aard van de instantie (rechtbank van eerste aanleg, rechtbank van koophandel, arbeidsrechtbank, ...) kunnen worden weergegeven, maar dat ook een indeling naar de instantie zelf mogelijk is (de verschillende rechtbanken van eerste aanleg, van koophandel, ... binnen het rechtsgebied van het hof van beroep).

Het grote voordeel van het systeem is het dynamisch karakter. De gebruiker kan zelf in functie van de behoefte bepalen tot op welk detailniveau de cijfers gewenst zijn en in welke vorm de tabel moet gepresenteerd worden.

De EIS toepassing kan worden gehanteerd op de Directie Statistiek binnen het Ministerie van Justitie om tegemoet te komen aan meer specifieke vragen indien niet kan verwezen worden naar de beschikbare gepubliceerde vaste rapporten.

3.3.c. Web-toepassing op lokaal vlak

Aanvankelijk werd in het kader van het project “AGORA Burgerlijke Griffies” geen extra instrument voorzien dat zou toelaten om ook op lokaal vlak, dit wil zeggen vanuit de hoven van beroep, eigen analyses uit te voeren. Net zoals het brede publiek kunnen zij beschikken over de gepubliceerde vaste rapporten en de cijfers die via het Intranet Justitie eventueel zouden beschikbaar gesteld worden volgens de regels uitgewerkt door het Ministerie van Justitie. Naarmate de besprekingen met de begeleidingscommissie vorderden werd met nadruk door de magistratuur-coördinatoren van de hoven van beroep de behoefte geformuleerd om naast het kunnen beschikken over de statische web-rapporten of rapporten op papier ook intern in het hof dynamische rapportering te kunnen verrichten. Vandaar werd als derde werkinstrument een specifieke module ontwikkeld voor het lokale niveau. Er werd hierbij gekozen voor één van de web-gebaseerde oplossingen die de SAS software voorziet. Meer concreet werd gebruik gemaakt van de SAS/IntrNet software. De Internet componenten van SAS bieden de gebruiker de mogelijkheid om vanuit het hof van beroep Web rapporten te genereren op de centrale SAS Data Mart zonder dat men zelf over een SAS licentie hoeft te beschikken.

Het voordeel hiervan is dat de verschillende hoven van beroep op deze wijze analyses verrichten op dezelfde correcte en up-to-date zijnde informatie uit de centrale databanken op

nationaal niveau zodat er geen divergente resultaten kunnen ontstaan tussen federale en lokale analyses. Uiteraard is de toegang tot het Internet of het Intranet een noodzakelijke voorwaarde om van deze module gebruik te kunnen maken.

Grosso modo kan men stellen dat de module dezelfde functionaliteiten omvat als het EIS systeem voor het nationale niveau. De gebruiker kan via drill down technieken de nationale Data Mart on-line bevragen. Naast tabellen kunnen ook grafieken worden opgevraagd (staafdiagrammen en taartdiagrammen). Bovendien kunnen de cijfers die op dat ogenblik op het scherm worden weergegeven in een tabelvorm steeds worden omgezet naar een Excel werkblad.

Aangezien alleen een Web Browser nodig is om gebruik te kunnen maken van deze applicatie, kan deze toepassing eveneens op het nationale niveau gehanteerd worden.

3. 4 Juridische begripsomschrijvingen, kwalificatieregels en nomenclatuurstudie

Dit onderdeel werd uitgewerkt in het juridische luik. Concreet waren twee aspecten verbonden aan het juridisch gedeelte:

3.4.a Toezicht op de juridische correctheid bij de opbouw van de databank

Om te komen tot een geïntegreerde en vergelijkbare statistiek over de vijf hoven van beroep is het uitermate belangrijk dat de zonet opgesomde statistische variabelen op een identieke wijze worden begrepen en dan ook identiek worden ingevoerd. Pas dan kan een geïntegreerde statistiek over de vijf hoven van beroep zinvol aangewend worden voor efficiëntere beleidsvoering. Met dat doel werden voor de variabelen juridisch wetenschappelijke correcte begripsomschrijvingen opgesteld en voor een aantal variabelen werd aangegeven hoe deze dienen te worden gekwalificeerd.

Belangrijk hierbij is ook dat niet alle operationele codetabellen meteen kunnen aangewend als statistische codetabel. Ze zijn vaak te gedetailleerd, wat nuttig is voor operationele doeleinden, maar rapporteringen gebaseerd op deze onderverdelingen zouden leiden tot onoverzichtelijke tabellen die de grote trends zouden verbergen in plaats van ze naar voren te brengen. Vandaar werden ook waar nodig nieuwe statistische onderverdelingen voorgesteld die de aanmaak van geglobaliseerde tabellen toelaten.

Daar ook de toegankelijkheid van de databank naar het publiek één van de doelstellingen uitmaakt van het project “Agora burgerlijke griffies”, kunnen deze juridische begripsomschrijvingen daarnaast ook zeer nuttig kunnen gebruikt worden bij de interpretatie en aanwending van het cijfermateriaal dat naar het publiek toe verspreid zal worden.

Al deze juridische begripsomschrijvingen werden uitvoering beschreven in het rapport “toelichting bij de statistische begrippen”. Dit rapport werd aan alle hoven voorgelegd met de uitnodiging om indien nodig, opmerkingen te formuleren. Hierdoor kon rekening worden gehouden met discrepanties tussen de strikt juridische betekenis van bepaalde begrippen en hun implementatie in de dagdagelijkse praktijk.

3.4.b De ontwikkeling van een uniforme nomenclatuur “aard van de zaak”

De bedoeling van deze lijst is tweevoudig enerzijds de ontwikkeling van een uniforme nomenclatuur en anderzijds het doorvoeren van een conversie tussen de oude en nieuwe codes “aard van de zaak”.

- *De ontwikkeling van een uniforme nomenclatuur “aard van de zaak”.*

De “aard van de zaak” is een kwalificatie die aan een zaak wordt toegekend zodat men op het hof weet om welk soort zaak het gaat (bijvoorbeeld een “echtscheiding” of een “nietigverklaring huwelijk”). Deze kwalificatie wordt door middel van een code, toegekend op het ogenblik dat een zaak in de applicatie wordt ingevoerd, dit is bij de aanvang van de procedure.

De aard van de zaak is vaak een belangrijke indicatie van de moeilijkheid van een zaak. Zo is bijvoorbeeld een verzoek tot het bekomen van rechtsbijstand in principe minder complex dan een verzoek tot vereffening en verdeling na echtscheiding. Hierdoor zal, bijvoorbeeld, een procedure tot het bekomen van rechtsbijstand in principe niet zo lang duren als een procedure tot vereffening en verdeling na echtscheiding. Het is daarom van belang bij het bekijken van de statistische resultaten dat met de aard van de zaak wordt rekening gehouden.

Aan het begin van het project bestond er geen uniforme nomenclatuur die kon gebruikt worden bij de kwalificatie van de aard van de zaak. Hierdoor kon de kwalificatie die aan zaak werd gegeven verschillen van hof tot hof. Het werken met uniforme begrippen is één van de basisvereisten om zinvolle statistische resultaten tot stand te kunnen brengen. Daarom werd binnen het project de opdracht gegeven om een uniforme nomenclatuurlijst “aard van de zaak” op te stellen. Voor elke term aard van de zaak, werd een juridische omschrijving gegeven. Ook het resultaat van deze beschrijving werd aan alle hoven voorgelegd met de uitnodiging om indien nodig, opmerkingen te formuleren. Hierdoor kon zo veel als mogelijk, worden rekening gehouden met discrepanties tussen een strikt juridische betekenis van een term en haar implementatie in de dagdagelijkse praktijk.

Het gebruik van deze uniforme nomenclatuurlijst, is een belangrijk instrument om te komen tot zinvolle statistische resultaten. De realiteit toont echter aan dat andere factoren de kwaliteit van de statistische resultaten kunnen beïnvloeden. Zo is de kwalificatie van de aard van de zaak een persoonlijke appreciatie die gebeurt door een medewerker van het hof. De kwalificatie “aard van de zaak” kan hierdoor verschillen naar gelang de persoonlijke inzichten van de medewerker. Dit is des te meer het geval indien aan een zaak meerdere kwalificaties “aard van de zaak” kunnen worden toegekend (bijvoorbeeld de zaak betreft een beslagprocedure waarbij op sommige goederen een bewarend beslag wordt gevorderd terwijl op andere goederen de mogelijkheid tot uitvoerend beslag wordt gevraagd) omdat het systeem slechts één kwalificatie per zaak (bewarend beslag of uitvoerend beslag)toelaat.

- *Conversie tussen de oude en de nieuwe codes “aard van de zaak”*
Op 1 januari 1999 werd een nieuwe codificatie “aard van de zaak” doorgevoerd die naast de indeling in hoofdrubrieken (bijvoorbeeld “staat der personen”) zoals dat voordien ook gebeurde, nu een meer gedetailleerde indeling in sub-rubrieken (bijvoorbeeld “afwezigheid van personen”) voorziet. Hierdoor ontstond de nood aan een conversie tussen de oude codificatie “aard van de zaak” en de nieuwe codificatie “aard van de zaak”. Als onderdeel van het juridische luik werd dan ook de opdracht gegeven om deze conversie door te voeren. De resultaten werden opgenomen in de beschrijving van de nomenclatuur.

3.5. Uitvoerige methodologie en toelichting bij de lezing van de resultaten

Een laatste belangrijke realisatie van het project omvat de beschrijving van de statistische resultaten. In dit document wordt uitvoerig beschreven hoe men de cijfers, die via de exploitatiehulpmiddelen kunnen verkregen worden, dient te interpreteren.

In een eerste deel worden de basisconcepten van de statistiek beschreven. Cijfermateriaal kan pas zinnig geïnterpreteerd worden indien de achterliggende methodologie gekend is. Daarnaast wordt er verwezen naar de inhoud en de bron van de cijfers, naar de burgerlijke zaken die al dan niet deel uitmaken van de statistiek en wordt er gewezen op het relatieve belang van de cijfers.

Het tweede deel bevat een uitvoerige toelichting bij de standaardrapporten komende uit de rapportgenerator. Elke tabel - uit de in het punt 3.3.a vermelde tabellenreeksen- wordt apart beschreven waarbij wordt toegelicht hoe men deze tabel dient te lezen. Meer concreet wordt telkens aangegeven welke informatie in de rijhoofdingen en de kolomhoofdingen kan worden

teruggevonden, welke uitzonderingen al dan niet zijn opgenomen in de tabel, hoe de gevoegde zaken werden verwerkt, ...enz. Tenslotte worden hier en daar voorzichtigheidscommentaren gegeven aangezien enkele problemen op het niveau van de invoer van de gegevens zich reflecteren in de cijfers. Met betrekking tot de juistheid van de cijfers blijven de samenvoegingen bijvoorbeeld een probleem omdat onjuiste registraties hier aan de basis liggen.